

Vänsterpartiets prioriterade områden i EU-valet 2024

Om dokumentet

Detta dokument anger Vänsterpartiets prioriterade områden i EU-valet, beslutade av partistyrelsen efter remissrunda i partiet. Det är inte en valplattform, utan prioriteringar vi använder för att bygga vår valrörelse och ha med oss in i valet. I vilken form vi presenterar detta i valrörelsen är inte bestämt, men dokumentet ska tills vidare hållas internt.

Observera att texten togs av partistyrelsen i november 2023 och att vi under våren kommer att arbeta vidare med frågor att driva, utspel att göra och hur vi talar om aktuella frågor så att det passar det omvärldsläge och de debatter som är aktuella i valrörelsen. Notera till exempel att så som Gazakriget förvärrats har vi redan och kommer att uttala mycket mer än vad som finns i detta dokument.

Aron Etzler, partisekreterare

Vänsterpartiets prioriterade områden i EU-valet 2024

Vänsterpartiet arbetar för fler trygga jobb, en rättvis klimatomställning och för ett jämlikt och jämställt samhälle. EU har idag stort inflytande över politiska beslut i Sverige och har under flera decennier påtvingat medlemsländer en politik som inneburit privatiseringar och marknadsanpassningar. Regeringar i Sverige har saknat ambitionen att göra något åt dessa problem och istället valt att föra en skadlig EU-politik i Sverige eller gömma sig bakom hänvisningar till EU för att låta bli att agera. Det har resulterat i att det finns liten tilltro till politikens och politikernas förmåga att påverka och förändra samhället till det bättre. Det vill vi ändra på. När vi går till Europaparlamentsval 2024 så gör vi det i en tid med ekonomisk kris, klimatkris och stora samhällsproblem som måste lösas. Istället för att lösa samhällsproblem har politiker allt för länge lämnat över ansvaret på marknaden. I olika delar av Europa ser vi hur högnationalister i samarbete med högern och liberala partier ger sig på kvinnors rättigheter, hbtq-personer, flyktingar och demokratin. Vi ser förslag att övervaka länders invånare utan brottsmisstanke. Vänsterpartiet arbetar för att bryta den nedåtgående spiralen. Vi erbjuder ett verkligt alternativ med riktig vänsterpolitik, och vi gör det tillsammans med vänsterrörelser runt om i Europa.

Klimatomställning på riktigt

Klimatkrisen är akut och vi har bara några få år på oss att ställa om. Att snabbt anpassa våra samhällen så att vi lever bättre och utvecklar en djupare välfärd inom de planetära gränserna är en ödesfråga för mänskligheten. Vår nuvarande regering har kapitulerat inför denna uppgift.

EU:s centrala klimatpolitiska verktyg har kommit att bli utsläppshandel med pris på koldioxid, men detta system är inte tillräckligt för att möta den kris vi befinner oss i. EU går även åt rätt håll när det kommer till att beskydda och restaurera natur samt att öka kolsänkorna, trots att vår nuvarande regering motarbetar flera förslag. Men ska klimatomställningen bli möjlig måste Sverige och andra EU-länder kunna genomdriva en vänsterpolitik med stora gröna investeringar som de facto minskar efterfrågan på koldioxid i ekonomin. Annars riskerar priset på koldioxid i utsläppshandelssystemet att bli mycket högt i framtiden vilket främst kommer straffa låg- och medelinkomsttagare.

Politikens och statens uppdrag måste vara att investera, koordinera och fördela vinster och kostnader i klimatomställningsarbetet. Vi har tidigare i Sverige genomfört liknande stora omställningar när vi exempelvis byggde bort bostadsbristen på 60-talet och när vi byggde ut infrastrukturen på väg och räls.

Det är bra att EU sätter en ram för utsläppen och pressar medlemsländerna – problemet är att EU samtidigt hindrar medlemsländerna från att genomföra den konkreta klimatomställningen. När det gäller genomförandet av den konkreta omställningen har EU varit en bromskloss. De nödvändiga investeringar som krävs har länge hindrats av centralism, detaljreglering och krav på marknadsanpassning från Bryssel. Höga priser på ren el, dyr och privatiserad järnväg och hinder för en bred och modern bostadspolitik gör att vi inte effektivt kan ställa om från fossilt till förnybart. De EU-regler som bromsar eller motverkar den nödvändiga omställningen, såsom energimarknadsreglerna, järnvägsliberaliseringen, och rigida statsstödsregler måste överges eller reformeras. Fortsätter EU:s marknadliberala tvångströja att hindra Sverige från att genomföra klimatomställningen kommer vi inte att nå klimatmålen.

Vänsterpartiet anser att en kraftfull och rättvis klimatomställning är av högsta prioritet. Så kan vi skapa fler jobb, företag och en trygg framtid. Vänsterpartiet är redo att genomföra ett massivt investeringsprogram i Sverige för att bland annat ställa om industrin, bygga ut järnvägen och energieffektivisera våra bostäder. För att kunna göra det måste vi bryta med marknadspolitiken i EU.

Tre centrala klimatområden:

Energi

Klimatkrisen kräver snabb utbyggnad av vår elproduktion. Elmarknaden har under en tid präglats av höga priser. Sättet att sätta elpriser – marginalprissättning – har lett till att dyr fossil energi idag sätter priset på ren svensk el. Trots att Sverige inte använder rysk gas har den ryska gasen styrt de svenska priserna på el. Det är fullständigt orimligt. Fortsätter EU att arbeta för en jättemarknad för el med målet om ett gemensamt europeiskt elpris kommer Sverige permanent få ett högre elpris. Den modellen tänker vi omförhandla – folket går före elbolagen

Järnvägen

En fungerande järnväg är helt avgörande för att få människor att ställa om från flyg till tåg och få över mer godstrafik från väg till räls. Det europeiska järnvägsnätet behöver hänga ihop och det ska vara enkelt för en passagerare att boka tåg och åka genom hela Europa. Järnvägspolitiken i EU medför dock en rad problem. Steg för steg har Bryssel utfärdat krav på marknadsanpassning som gör det allt svårare för oss att få järnvägen att fungera och tågen att gå i tid. Det behöver ändras. Svenska järnvägar ska organiseras av en huvudaktör, som ska vara svenska staten. På så sätt kan vi sänka priserna och få tågen att gå i tid.

Bostad

En stor andel av utsläppen kommer från boendet och bygg och anläggningsbranschen. För att sänka utsläppen behöver vi bygga bostäder på ett mer klimateffektivt sätt och renovera och energieffektivisera det bostadsbestånd som inte har renoverats på många år. Bostad är också en rättighet. Alla människor ska ha möjlighet att leva goda liv i trygga hem och en bra boendemiljö. EU har formellt ingen egen kompetens på det bostadspolitiska området, men indirekt har regler om statsstöd och konkurrens påverkat svensk bostadspolitik på ett mycket negativt sätt. Reglerna gör det i praktiken svårare för oss i Sverige att själva bestämma hur vi vill utforma vår bostadspolitik. På så sätt försvårar EU en bostadspolitik som innebär att vi bygger fler bostäder på ett klimateffektivt sätt och genomför nödvändiga renoveringar och energieffektiviseringar. Det vill vi ändra på.

Vi kommer att arbeta för:

- Klimatomställningen är ett samhällsbygge som måste kunna genomföras i praktiken. Vi kommer reformera EU:statsstödsregler med syftet att möjliggöra för en politik som genomdriver kraftfulla gröna investeringar
- Att införa Sverigepriser. Vänsterpartiet föreslår att elmarknaden inom landet separeras från vår exportmarknad. Det skulle ge oss Sverigepris på el, som sätts efter den el som produceras i Sverige och efterfrågas på den svenska elmarknaden.

- Att ta tillbaka kontrollen över svensk järnväg. Vi kommer att arbeta för att göra upp med den påtvingade marknadspolitiken som splittrar och försvårar för svensk järnväg. På så sätt kan vi sänka priserna och få tågen att gå i tid.
- Att ändra EU:s regelverk så att det blir möjligt att ta bort vinstkraven på allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag

Trygga jobb

Alla som arbetar i Sverige ska garanteras rimliga löne- och arbetsvillkor. Så ser verkligheten inte ut idag. EU:s marknadspolitik har länge inneburit starka negativa konsekvenser för svensk arbetsmarknad med lönedumpning och fler osäkra anställningar. Nu hotas också vårt sätt att förhandla löner och arbetsvillkor, genom införandet av minimilöner i EU. Ett annat hot kommer från den växande gig/plattforms-ekonomin som skapat en oreglerad sektor där de som utför arbetet har en extremt utsatt situation. Plattformsarbetarna saknar de rättigheter som följer av en anställning, såsom anställningsskydd och socialförsäkringsskydd. Detta nya sätt att utnyttja arbetare riskerar att sprida sig till fler sektorer och hotar många av de rättigheter som arbetarrörelsen kämpat för. Vänsterpartiet arbetar för fler trygga jobb och för att stärka likabehandlingen för alla som arbetar i Sverige. På samma sätt arbetar vi med den europeiska vänstern och plattformarbetare i Europa för att reglera plattforms-branschen i EU. Vi kommer fortsätta arbeta för att plattformsföretagen inte ska tillåtas runda den svenska arbetsmarknadsmodellen och dumpa löner. Ett annat område där EU har stort inflytande över svensk arbetsmarknad är genom hur EU sätter regler för offentlig upphandling. Det skulle vara en stor vänsterframgång och beröra många arbetstagare om det offentliga tvingades prioritera bra arbetsvillkor, miljökrav och krav som tex jämställdhet istället för lägsta pris. När inflationen tar fart och arbetslösheten stiger höjs röster från höger om att Sverige borde gå med i Euro-samarbetet och avskaffa kronan. Det visar på en grundläggande brist hos högern i att förstå hur ekonomiska kriser fungerar. Euron har under de senaste decennierna kraftigt förvärrat ekonomiska kriser i flera av de länder där den införts, exempelvis Grekland. Därför är det avgörande för att värna jobben i Sverige att vi inte går med i Euron.

Vi kommer att arbeta för:

- Att i Sverige ska svenska kollektivavtal gälla för alla som arbetar på svensk arbetsmarknad. Facket måste också kunna ta strid för detta.
- Att stärka plattformsarbetarnas rättigheter.
- Att förbättra reglerna för offentlig upphandling så att krav utan hinder från EU kan ställas på kollektivavtalsenliga löner och anställningsvillkor, global rättvisa och ekologisk hållbarhet.
- Värna den svenska modellen – stoppa minimilönedirektivet.

Ingen ska dö vid EU:s gränser

Under de senaste åren har EU:s ansträngningar för att stoppa människor på flykt från att komma till Europa inneburit allt tydligare avsteg från asylrättens principer. Genom att utmåla flyktingar som orsaken till EU:s problem och som hot mot vår säkerhet försöker styrande politiker avleda uppmärksamheten från sina egna politiska misslyckanden som inneburit ökade ekonomiska skillnader, fler osäkra anställningar, samt högre priser på el och mat.

Genom avtal med olika diktaturer försöker EU stänga sina gränser. Konsekvenserna av den politiken syns på medelhavets botten. Istället söker människor i behov av skydd arbete i Sverige och Europa. Här utnyttjas de av arbetsgivare som betalar låga ersättningar och som på det sättet skapar splittring och motsättningar på arbetsmarknaden. Vänsterpartiet vill omförhandla EU:s migrationspolitik och samtidigt trygga arbetsmarknaden genom att stärka facken och kollektivavtalen. Vi värnar asylrätten och arbetar för säkra, lagliga vägar in i Europa.

Vi kommer att arbeta för:

- Att värna asylrätten. Vi vill se säkra lagliga vägar in i Europa.
- Att bekämpa och förebygga orsakerna till krig och konflikter, införa en rättvis handelspolitik, minska skuldsättningen för länder i syd, och för att stärka bistånd och demokratiarbete.

Jämställda och trygga liv

Alla människor ska äga rätten att leva fria och trygga liv. När otryggheten breder ut sig på arbetsmarknaden ökar risken att utsättas för sexuella trakasserier och diskriminering på jobbet. Frågan om kvinnors ekonomiska trygghet är central för att stärka arbetet mot mäns våld mot kvinnor. EU:s påtvingade marknadspolitik har slagit extra hårt mot kvinnor. Vänsterpartiet har sedan Sveriges inträde i EU använt våra mandat i parlamentet och kämpat för att stärka kvinnors och hbtq-personers rättigheter. Vi har bland annat varit pådrivande för att sprida sexköpslagen och få fler länder att kriminalisera sexköp. Ett arbete som gett resultat. Efter många års kamp röstade slutligen EU-parlamentet för att uppmana medlemsländerna att förbjuda sexköp, som vi redan gjort i Sverige. Vänsterpartiet kommer fortsätta arbetet för att stärka kvinnors och hbtq-personers rättigheter.

Vi kommer att arbeta för:

- Att göra upp med den marknadsliberala ekonomiska politiken som drabbar kvinnor extra hårt.
- Att försvara och stärka kvinnors rättigheter, främja sexuell reproduktiv hälsa, abortvård och arbeta mot mäns våld mot kvinnor
- Att försvara och stärka hbtq-personers rättigheter

Folkrätt, frihet och trygghet

Att värna folkrätten är grundläggande för att upprätta en fredlig utveckling i världen där mänskliga rättigheter och människors trygghet värnas. Människors rätt att leva i fred och trygghet är ovillkorlig, och varje lands möjlighet att själv få styra över sin framtid måste försvaras. Rysslands brutala invasion av Ukraina har inneburit stort lidande och påverkat säkerheten i hela Europa. Vänsterpartiet stödjer Ukrainas rätt till att försvara sig. Vänsterpartiet står bakom sanktionerna mot Ryssland och vi vill gå längre genom att stoppa inflödet till Putins krigskassa inte minst genom stopp för rysk olja och gas. Vi vill också möjliggöra en snabb återuppbyggnad av Ukraina. Vänsterpartiet vill att EU ska ge skydd åt de som vägrar lyda Putins order. Den israeliska ockupationen av Palestina som pågått i decennier är folkrättsvidrig och måste upphöra. Utvecklingen med den grova våldsanvändningen mot civila under den senaste tiden är fruktansvärd och måste även den få ett slut. Hamas brutala terrorattacker på civila ska fördömas med all kraft. Israels anfall mot Gaza och Västbanken där tusentals människor mördats och fördrivits ska fördömas lika tydligt. Omvärlden ska aldrig stå tyst och bevittna pågående humanitära katastrofer. Israels våld mot civila måste genast upphöra.

Israels ockupation av Palestina hade inte varit möjlig utan EU:s förmånliga handelsavtal med Israel eller utan USA:s militära bistånd till landet. Vänsterpartiet står upp för internationell rätt, vi fördömer alla attacker på civila och kräver att EU gör detsamma för att med trovärdighet kunna verka för fred och folkrätt.

Vi kommer att arbeta för:

- Att stoppa alla attacker på civila och *alla* brott mot internationell rätt
- Att Ukraina ska få det stöd de behöver, allt ifrån militärt till humanitärt, för att kunna värna sitt territorium från angreppskrig.
- Vänsterpartiet har röstat för Ukrainas EU-ansökan och vill att EU ska stödja återuppbyggnaden av ett fritt Ukraina och ett sådant stöd ska prioritera Ukraina och det ukrainska folket, inte möjligheten för utländska företag att tjäna pengar genom privatiseringar.
- Att Ukrainas skulder ska avskrivas.
- Att EU arbetar för en tvåstatslösning och för att Israels ockupation av Västbanken och Gaza ska upphöra
- Sverige bör inom EU stödja Palestina i det fortsatta arbetet mot att erkännas som fullvärdig medlem av FN.

Stoppa skatteflykten och den internationella brottsligheten

Vilka beslut som fattas ska avgöras av hur människor röstar, inte av EU-byråkrater och lobbyister. Under ett stort antal år har makt och beslutsfattande förts bort från folkligt inflytande och demokratiska organ till opåverkbara EU-institutioner. Vänsterpartiet motverkar EU:s utveckling i federal, överstatlig riktning och arbetar för att föra tillbaka makt till svenska folket. Vänsterpartiet vill sätta stopp för skatteflykt och skatteparadis, både i och utanför EU. Att komma åt skattesmitare måste prioriteras. Varje år försvinner hisnande summor pengar för att förmögna personer och företag vägrar betala skatt. Det drar undan stora resurser från samhället som skulle kunnat användas till vår gemensamma välfärd. Det är också allvarligt eftersom det minskar tilliten, sammanhållningen och förtroendet för vårt samhälle. Vänsterpartiet arbetar för att stärka regleringarna för skatteparadis och agerar för att få mer öppenhet och samarbete mellan länder när det gäller skatteinformation. Brottsligheten har blivit allt mer internationell. Narkotika, bedrägerier, välfärdsbrottslighet flyter över gränserna. Arbetet mot detta måste stärkas

Vi kommer att arbeta för:

- Att stoppa förskjutningen från folkligt inflytande till lobbyism
- Att kriminalisera skatteflykt och medhjälp till skatteflykt så att dessa handlingar får kännbara påföljder.
- Att införa ett effektivt skydd för visselblåsare.
- Att svartlista alla länder som är att betrakta som skatteparadis, även EU-länder.

Vänsterpartiet behövs i EU

Under kommande år kommer flera avgörande beslut tas i EU som påverkar utvecklingen i världen och Sverige. Med klimatkris och en politik som under flera decennier inneburit nedskärningar, privatiseringar och splittring är vi nu i en situation där vi måste vända utvecklingen.

Högernationalistiska partier driver en rasistisk agenda för att ställa människor mot varandra.

Vänsterpartiet är det parti som kan vända utvecklingen åt rätt håll. Ända sedan Sveriges inträde i EU har Vänsterpartiets företrädare i EU-parlamentet drivit på för att stoppa den påtvingade marknadspolitiken från EU. Det kommer vi fortsätta att göra. Vänsterpartiet motverkar EU:s utveckling i federal, överstatlig riktning och arbetar för att föra tillbaka makt till svenska folket. Vi arbetar med folkrörelser för en rättvis klimatomställning, en solidarisk asylpolitik, en progressiv bostadspolitik och fler trygga jobb. Vi driver på för att ha ett solidariskt förhållningssätt gentemot världen genom rättvisare handelsavtal som inte leder till fortsatt exploatering. Det behövs en starkare vänster i hela Europa och fler vänsterpartister i EU-parlamentet.

